

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «С.А. ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF S.A. v. UKRAINE)
(Заява № 7445/21)

Стислий виклад рішення від 24 лютого 2022 року

У грудні 2019 року заявника, громадянина Республіки Таджикистан, затримали за підозрою у вчиненні злочинів на території України та помістили під варту в «Київський слідчий ізолятор» (далі – Київський СІЗО).

Органи державної влади Таджикистану звернулися із запитом про видачу заявника у зв'язку з обвинуваченням у причетності до діяльності терористичних угруповань, та запевнили, що його не буде піддано жорстокому поводженню.

Перебуваючи під вартою у Київському СІЗО, заявник заповнив і підписав стандартну заяву-анкету про визнання біженцем, у якій зазначив, що боявся переслідувань у Таджикистані у зв'язку з його релігійними переконаннями та практикою. 04 травня 2020 року відділ поліції надіслав його заяву-анкету про визнання біженцем до Центрального міжрегіонального управління Державної міграційної служби в м. Київ та Київській області (далі – міграційна служба). Міграційна служба повідомила заявника про необхідність подати заяву особисто або через адміністрацію Київського СІЗО та надіслала йому новий формуляр заяви-анкети про визнання біженцем.

У червні 2020 року заявник подав адміністрації Київського СІЗО нову заяву-анкету про визнання його біженцем. 16 червня 2020 року заяву було надіслано до міграційної служби. Проте відповідь заявник не отримав, і у зв'язку з цим звернувся до Окружного адміністративного суду міста Києва (далі – суд) зі скаргою на міграційну службу, яка не розглянула його заяву про визнання біженцем.

08 жовтня 2020 року Офіс Генерального прокурора (далі – ОГП) виніс постанову про видачу заявника до Таджикистану. Він оскаржив постанову про видачу, стверджуючи, що заява про визнання його біженцем не була належним чином прийнята та розглянута, і він був змушений звернутися з позовом до суду, аби вимагати її розгляду.

Остаточною ухвалою від 02 лютого 2021 року Київський апеляційний суд відмовив у задоволенні скарги заявника на постанову про видачу. Національні суди встановили законність постанови про видачу заявника, зокрема, з огляду на те, що згідно з наданою міграційною службою інформацією заявник не подавав заяву про визнання його біженцем. Згідно із законодавством оскарження заявником до адміністративних судів відмови у прийнятті його заяви про визнання біженцем не було перешкодою для його видачі.

12 лютого 2021 року ОГП вирішив відстрочити видачу заявника до винесення остаточного вироку в кримінальній справі щодо нього в Україні, а також до відбуття ним покарання або звільнення від відбування будь-якого можливого покарання.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився на порушення статей 3 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що національні органи влади не розглянули його тверджень про потенційну загрозу жорстокого з ним поводження у разі видачі до Таджикистану.

Розглянувши скаргу заявника Європейський суд зазначив, що процес розгляду заяви про визнання біженцем є основним механізмом для оцінки будь-якої загрози жорстокого поводження. Однак через спосіб, в який міграційна служба розглядала спроби заявника подати заяву про визнання його біженцем, цей засіб юридичного захисту виявився неефективним. Таким чином, твердження заявника про загрозу жорстокого поводження в Таджикистані не були по суті розглянуті жодним національним органом влади. Європейський суд дійшов висновку, що процесуальний аспект статті 3 Конвенції буде порушено, якщо заявника буде видано без належного розгляду по суті потенційної загрози жорстокого з ним поводження, якого він може зазнати у разі видачі до Таджикистану.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Оголошує заяву прийнятною;

2. Постановляє, що буде порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції, якщо заявника буде видано з України за відсутності розгляду по суті загрози, з якою він, як стверджується, зіткнеться в Таджикистані;

3. Постановляє, що немає необхідності розглядати скаргу за статтею 13 Конвенції у поєднанні зі статтею 3 Конвенції;

4. Постановляє, що встановлення порушення само собою становить достатню справедливу сатисфакцію будь-якої моральної шкоди, якої міг зазнати заявник;

5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».